HESLO 2026

HLAVNÉHO PREDSTAVENÉHO FABIA ATTARDA

Urobte všetko, čo vám povie

VERIACI, SLOBODNÍ PRE SLUŽBU

Saleziáni
don Bosca

Fabio Attard SDB,
hlavný predstavený Saleziánov dona Bosca

Komentár k Heslu na rok 2026

„Urobte všetko, čo vám povie“

Veriaci, slobodní pre službu

Fabio Attard SDB,
hlavný predstavený Saleziánov dona Bosca

Komentár k Heslu na rok 2026
„Urobte všetko, čo vám povie“
Veriaci, slobodní pre službu

© 2025 SOCIETÀ DI SAN FRANCESCO DI SALES
Sede Centrale Salesiana, Via Marsala 42 - 00185 Roma

Preklad: © Jozef Skala SDB
Jazyková úprava Adriana Reguliová

Vydalo Vydavateľstvo DON BOSCO,
Miletičova 7, 821 08 Bratislava
v roku 2026.

www.donbosco.sk

Obsah

Úvod

a. Prvý Ježišov zázrak je „vstupný portál“ 11
b. Konečný vstup Boha do dejín 12
c. Ježiš začína vzťah lásky, zmluvu dobroty a hojnosti 13

1. POZERAŤ SA – prijať znamenia čias

a. Mária nebola „neutrálnym“ hosťom 15
b. Výzvy a ťažkosti treba spoznať a riešiť, nie odsunúť bokom . . 16
c. Dejiny sú truhlicou, ktorá odhaľuje Božie pôsobenie 17
d. Pozvanie k zamysleniu 18

2. POČÚVAŤ – zakorenení vo viere v Krista

a. Udalosti treba čítať a prežívať vo svetle Krista 19
b. Božia vôľa vyplýva z udalostí, ktoré prežívame 20
c. Proces živený a osvetlený Slovom 21
d. Pozvanie k zamysleniu 23

3. ROZHODNÚŤ SA – slobodne prežívať povolanie

a. Slobodné počúvanie spolu s úplnou dôverou 25
b. Každá činnosť má zmysel – *logos* – iba v Slove a zo Slova – *Logos* *26*
c. Nebezpečenstvo viery, ktorá sa prispôsobuje dominantnej kultúre 27
d. Pozvanie k zamysleniu 29

4. KONAŤ – slúžiť s úplnou veľkodušnosťou

a. Slúžiť slobodne, pretože sme zakorenení v Kristovi 31
b. Spolupracovníci na Božom pláne pre mladých ľudí 33
c. Odvaha viery 34
d. Pozvanie k zamysleniu 36

5. 150 rokov – saleziáni spolupracovníci: prorocký sen dona Bosca pokračuje 37

6. Niekoľko pastoračných ponúk

a. „Urobte všetko, čo vám povie“: smerom k pedagogike osobného počúvania 43
b. Mária v Káne: vychovávateľka autentickej slobody 44
c. Umenie čítať znamenia čias s mladými 44
d. Rozhodnutie: kresťanská sloboda ako odpoveď na povolanie 45
e. 150 rokov saleziánov spolupracovníkov: vzor pre dnešok .. 45

Záver 47

Komentár k Heslu na rok 2026

„Urobte všetko, čo vám povie“

Veriaci, slobodní pre službu

Drahí spolubratia, dcéry Márie Pomocnice,
všetci členovia saleziánskej rodiny, mladí,

každoročné stretnutie s HESLOM ponúka všetkým skupinám saleziánskej rodiny príležitosť stretnúť sa pri konkrétnej téme, prežiť silné chvíle modlitby a reflexie, počúvania a bratstva. Je to želanie a nádej, aby každá skupina a jednotlivci v nej našli potravu pre svoju cestu, podporu pre svoje pastoračné a osobné vzdelávanie.

Úvod

HESLO, ktoré nás sprevádzalo minulý rok a bolo postavené na jubilejnej téme ***nádeje***, nám všetkým ponúklo príležitosť pozrieť sa na tajomstvo Krista ako na zdroj svetla, ktorý nám pomáha kontemplovať Božie zázraky v prítomnom okamihu.

Zažili sme chvíle, ktoré nás posilnili vo viere v to, čo nám Pán ešte má odhaliť, a vnímali sme nádej ako silu „**už**" a ako odvahu „**ešte nie**". Zamysleli sme sa aj nad tým, ako sila nádeje pomohla donovi Boscovi a podporila ho na jeho ceste objavovania a uskutočňovania Božieho plánu.

Pred 150 rokmi bola nádej hnacou silou pastoračného srdca dona Bosca, srdca schopného čítať znamenia doby a hľadieť na svet vo svetle viery v Boha. Spomienka na **150. výročie prvej saleziánskej misijnej výpravy** nemá byť oslavou obmedzenou na jednu časovú udalosť. Pri spomínaní na túto historickú chvíľu sme sa zamysleli nad tým, ako Boží Duch našiel v donovi Boscovi otvorené a ochotné srdce. Don Bosco reagoval spôsobom, ktorý prekonal obmedzený a sebareferenčný pohľad na život.

Don Bosco žil v Turíne, ale jeho srdce a myseľ patrili celému svetu. Jeho nádej bola založená na istote, že keď raz objavil Boží plán, neexistuje iná cesta, ako nasledovať jeho vôľu až do konca. Keď uvažujeme o teologickej cnosti nádeje, ktorá oživovala jeho život, môžeme nazrieť do toho, čo už cítili a neskôr vyjadrili jeho prví učeníci: don Bosco ako muž viery, don Bosco veriaci, „don Bosco s Bohom".

Ako novoročný dar by som chcel na tento rok navrhnúť tému ***viery***. Vynorila sa postupne, ale jasne, keď sa začiatkom júna 2025 stretli rôzne skupiny saleziánskej rodiny na svetovej konzulte. Spoločné úvahy poukazovali na tému ***viery***: nielen ako na prirodzené pokračovanie nádeje, ale ako jej „základ". Ak sila nádeje spočíva vo viere, tak život skutočne plný nádeje vedie k hlbšiemu a autentickejšiemu vzťahu viery s Ježišom, Synom

Otca, ktorý sa stal človekom pre nás a naďalej je prítomný medzi nami silou Ducha Svätého. Bude to teda ako púť vo viere celej saleziánskej rodiny: spoločne sa obnovovať, spoločne žiť vo svete ako kresťania (a saleziáni).

Vo svojej prvej encyklike ***Lumen fidei***[1] pápež František ponúka v tejto súvislosti niekoľko veľmi relevantných podnetov. Najprv ako všeobecný úvod do témy viery nás pápež František pozýva k zmene pohľadu: viera nie je niečo teologicky vzdialené, ale „**svetlo, ktoré treba objaviť**". Veriť, žiť vo viere znamená chcieť kráčať vo svetle. Viera je teda tým základom, ktorý máme, a tou cestou, na ktorú sa vydávame, pretože chceme skutočne žiť krásny a zdravý život. Prijatie viery vyjadruje hlbokú túžbu žiť vo svetle a odmietnuť život v tme, v prázdnote, v nezmysle. Pápež František píše, že toto volanie „oceniť jej **charakter svetla**" chceme nasledovať, „lebo ak zhasne jeho žiara, aj všetky ostatné svetlá napokon strácajú svoju silu. Svetlo viery má totiž osobitný charakter, pretože je schopné osvietiť celú existenciu človeka" (č. 4).

Keď si uvedomíme, že našou úlohou je vychovávať k viere a vo viere, toto prvé pozvanie nás priamo oslovuje. Okamžite sa vynára veľmi jasná výzva: ako to môžeme uskutočniť, ak v nás tento zdroj svetla zhasína? Ako môžeme zostať pokojní, keď si uvedomíme, že zhasnutie svetla v našom srdci v dlhodobom horizonte znamená nechať mladých ľudí a všetkých, ktorých sprevádzame, v najhustejšej tme?

Toto svetlo má navyše **niektoré vlastnosti**, ktoré stoja za zmienku. Tieto vlastnosti sa javia ako nevyhnutná opora na ceste viery v ťažkých a náročných chvíľach.

V prvom rade svetlo viery vzhľadom na svoju silu „**nemôže pochádzať z nás samých**, (ale) musí pochádzať z pôvodnejšieho zdroja, musí pochádzať, v konečnom dôsledku, od Boha" (č. 4). V skutočnosti nejde o ponúkanie ľudských, inteligentných a profesionálnych vecí, ale o oveľa viac. Toto svetlo nie je teda naše, ale je nám dané.

[1] PÁPEŽ FRANTIŠEK: *Encyklika Lumen fidei* (2013).

Existuje aj druhý aspekt, ktorý je ovocím mimoriadnej Božej štedrosti. Pápež František ho opisuje hlbokými a nežnými slovami: „**Viera vzniká v stretnutí so živým Bohom**, ktorý nás volá a zjavuje nám svoju lásku, lásku, ktorá nás predchádza a na ktorej môžeme spočívať, aby sme boli pevní a budovali svoj život.“ Viera nie je produkt. Nezrodí sa „zo stretnutia s Bohom“, ale „v stretnutí s Bohom“. Toto stretnutie treba prežívať ako prejav úplnej slobody a neustály zdroj, ktorý nás živí svojím svetlom.

Už tento stručný úvod vytvára potrebné základy na umiestnenie témy viery do **dynamiky vzťahov**, ktorá je typická pre našu saleziánsku charizmu. Prežívanie viery v stretnutí s Ježišom, Božím Synom, sa vďaka sile jeho Ducha javí ako chrbtová kosť našich činov. Prostredníctvom tejto trojitej sily sme prvými príjemcami daru, ktorý dáva formu a zmysel všetkému, čím sme, a tým aj všetkému, čo robíme a ponúkame pre spásu mladých ľudí.

„UROBTE VŠETKO, ČO VÁM POVIE“
Veriaci, slobodní pre službu

Dajme sa tento rok viesť vetou, ktorú Mária vyslovila hneď na začiatku Jánovho evanjelia. Na svadbe, ktorá mala byť krásnou slávnosťou, sa vyskytol problém: chýbalo víno. Zoči-voči možnosti, že slávnosť sa zmení na neúspech, vidíme reakciu Márinho srdca: treba zasiahnuť. Mária jednoducho predstavuje Ježišovi skutočnú situáciu. Ale jeho hodina, Ježišova hodina, ešte neprišla. Mária, starostlivá matka, s veľkým pokojom vyzýva sluhov, aby počúvali to, čo im Ježiš povie, keď príde „jeho hodina“.

Tento rok vám navrhujem, aby ste prijali Máriinu výzvu s rovnakou ochotou a slobodou, akú vidíme u sluhov. Aj my členovia rôznych skupín saleziánskej rodiny si musíme pripomínať pravdu nášho rozhodnutia a identity: sme sluhovia, len sluho-

via. Aj nám dnes Mária hovorí: „Urobte všetko, čo vám povie.“ Čokoľvek nám Ježiš povie, musíme jednoducho prijať, osvojiť si to a žiť podľa toho bez akýchkoľvek výhrad.

Všetkých vás, drahé sestry a bratia, pozývam, aby ste po tom, čo ste zažili silu nádeje, tej „nádeje, ktorá nesklame“, dovolili Máriiným slovám preniknúť do našich sŕdc, upriamili svoj pohľad a načúvali Ježišovi, tomu, čo nám povie, vo vedomí a v radosti, že sme sluhovia.

Chceme byť posilnení tou istou vierou, keď napĺňame krčahy až po okraj, keď prinášame vodu premenenú na víno do našich každodenných situácií, ktoré prežívame so všetkými. Keďže mnohí z nás sa nachádzajú v prvej línii v ťažkých situáciách a na kritických miestach, uvedomujeme si, aké riziko prináša slabšia, niekedy aj chýbajúca viera a aké dramatické dôsledky potom môžeme pozorovať, keď nemáme „víno“ dobroty, empatie a lásky.

Evanjelium podľa Jána 2, 1 – 11

[1] Na tretí deň bola v Káne Galilejskej svadba. Bola tam aj Ježišova matka.

[2] Na svadbu pozvali aj Ježiša a jeho učeníkov. [3] Keď sa minulo víno, povedala Ježišovi jeho matka: „Nemajú vína.“ [4] Ježiš jej odpovedal: „Čo mňa a teba do toho, žena? Ešte neprišla moja hodina.“ [5] Jeho matka povedala obsluhujúcim: „Urobte všetko, čo vám povie!“

[6] Stálo tam šesť kamenných nádob na vodu, ktoré slúžili na očisťovanie, ako bolo zvykom u Židov, každá na dve až tri miery. [7] Ježiš im povedal: „Naplňte nádoby vodou!“ A naplnili ich až po okraj. [8] Potom im povedal: „Teraz načrite a zaneste starejšiemu!“ A oni zaniesli. [9] Keď starejší ochutnal vodu premenenú na víno – on nevedel, skade je, ale obsluhujúci, čo načierali vodu, to vedeli –, zavolal si ženícha [10] a vravel mu: „Každý človek podáva

najprv dobré víno a horšie až potom, keď si hostia upili. Ty si zachoval dobré víno až doteraz.“

11 Toto urobil Ježiš v Káne Galilejskej ako prvé zo znamení a zjavil svoju slávu. A jeho učeníci uverili v neho.

Vstúpme do podstaty úryvku, ktorý inšpiroval názov HESLA. A rozjímajme nad prvým „znamením“, ktoré Ježiš vykonal v Káne Galilejskej, ako to opisuje Ján (*Jn* 2, 1 – 11).

Tri krátke úvahy na úvod nám ponúkajú „hermeneutický“ kľúč, ktorý robí tento úryvok dôležitým pre našu osobnú a komunitnú skúsenosť.

A. Prvý Ježišov zázrak je „vstupný portál“

Na jednej zo svojich audiencií pápež František komentuje tento úryvok veľmi konkrétnym obrazom. Hovorí, že prvý Ježišov zázrak je „druh ‚*vstupného portálu*‘, v ktorom sú vyryté slová a výrazy, ktoré osvetľujú celé tajomstvo Krista a otvárajú srdce učeníkov pre vieru“.[2] Prvé Ježišovo znamenie nie je divadlom, ktoré treba obdivovať, ale skôr pozvánkou adresovanou srdcu každého veriaceho. V ňom máme výzvu k tým postojom, ktoré zabezpečujú prijatie ponuky viery v neho, ako sa spomína na konci úryvku: „A jeho učeníci uverili v neho“ (v. 11). Toto prvé znamenie v Káne ide priamo k jadru Ježišovho posolstva: vyzýva, aby sme stavili svoju existenciu na jeho slovo. „Kána“ je dnes dom, v ktorom bývame, dielo, v ktorom prežívame svoje poslanie, skupina mladých ľudí, učiteľov, rodičov, ktorých sprevádzame. My sme služobníci a učeníci rôznych konkrétnych každodenných skúseností.

A tak ako v Káne, aj dnes má Mária podstatnú a zakladajúcu úlohu v tomto procese. Je to ona, ktorá kráča s nami a po-

[2] PÁPEŽ FRANTIŠEK: Generálna audiencia, 8. jún 2016: https://www.tkkbs.sk/view.php?cisloclanku=20160608025.

zýva nás urobiť krok viery, viery slobodne prijatej, aby sme mohli byť autentickými služobníkmi. Tento proces, pozostávajúci z *viery*, *slobody* a *služby*, je taký istý, aký zažil don Bosco počas celého svojho života. Aj don Bosco od svojho sna v deviatich rokoch uznáva Máriu za Matku a Učiteľku, ktorá ho podporovala vo viere a dodávala mu odvahu, aby bol slobodným služobníkom pre mladých v oblasti, ktorú mu ona ukázala.

B. KONEČNÝ VSTUP BOHA DO DEJÍN

Druhý podnet na zamyslenie ponúka pápež Benedikt XVI. na základe slov, ktoré uvádzajú toto prvé znamenie: „*Na tretí deň bola v Káne Galilejskej svadba*“ (v. **1**).

Vo svojej knihe *Ježiš Nazaretský* pápež Benedikt hovorí, že tu *sa nachádzame v srdci tajomstva Boha, ktorý sa zjavuje. Časový údaj je symbolom celého Božieho konania v dejinách*. „Tretí deň“ vyjadruje očakávanie naplnenia dejín spásy, ktoré sa uskutočňuje v Kristovom zmŕtvychvstaní na tretí deň. V tomto presnom okamihu, hovorí pápež, máme „*definitívne vstúpenie Boha na zem*“.[3] Kána je miestom, ktoré skromne a skryto obsahuje naplnenie Božieho plánu lásky k ľudstvu. Kána je každé miesto, kam sme poslaní, priestor, kde je Boh naďalej prítomný prostredníctvom tých, ktorí počúvajú jeho slovo, veria mu a žijú podľa neho.

Táto úvaha má pre nás naozaj významný dosah. Ak je „Kána“ každé miesto, kde žijeme, potom sme to my, ktorých Pán volá, aby sme boli znakmi a nositeľmi jeho lásky k mladým, k ľudstvu. „Boží vstup na zem“, samozrejme, nezávisí od nás, ale máme možnosť ho uľahčiť ako dar, ktorý sme nezištne dostali a slobodne prijali. Každá naša veľkodušná činnosť sa po-

[3] JOSEPH RATZINGER-BENEDIKT XVI.: *Gesù di Nazaret*. Libreria Editrice Vaticana: Città del Vaticano 2007, s. 292.

dieľa na tomto Božom pláne... ale aj každý náš odpor alebo odmietnutie môže znamenať, že ostatným odoprieme to „dobré víno“.

c. Ježiš začína vzťah lásky, zmluvu dobroty a hojnosti

Tretí úvodný podnet, opäť od pápeža Benedikta XVI.: „Prostredie ‚svadobnej‘ hostiny je najvhodnejším rozmerom, ktorý charakterizuje vzťah Boha s celým ľudstvom, svadobnú zmluvu par excellence.“[4]

V skutočnosti si uvedomujeme, že Ježiš neprišiel len preto, aby nám zanechal posolstvo. Prostredníctvom tohto prvého znamenia začína vzťah lásky, zmluvu dobroty a hojnosti. Ježiš nás pozýva, aby sme vstúpili do živého a oživujúceho vzťahu. S ním obývame posvätný priestor, kde sa predovšetkým spoznávame ako milovaní. V tomto vzťahu lásky sme pozitívne vyzývaní a povzbudzovaní, aby sme ho nasledovali.

Keď si uvedomíme, že stále hľadáme to „dobré víno“, čo sa nikdy neminie, môžeme nasledovať len jednu cestu, ktorú nám ukazuje Mária: „Urobte, všetko, čo vám povie.“ Svadobná hostina na jednej strane uvádza novú skutočnosť a na druhej strane potvrdzuje novú a večnú zmluvu.

Môžeme povedať, že *skúsenosť z Kány je skutočným „lonom“, odkiaľ nám vychádza v ústrety Božia vernosť, ktorá dopĺňa a dovršuje hľadanie lásky zo strany človeka*. To znamená, že keď príde čas, na Ježišovu výzvu odpovieme poslušnosťou (*ob-audire*), počúvaním viery, verným životom.

Hostina sa tak stáva oltárom, ktorý hojne rozdáva nové víno Slova. Veľkodušné rozdávanie, ovocie slobodne prežívanej viery. Podľa pozvania Márie sa tento život osvetlený Ježišovým

[4] *Tamže*.

slovom prežíva vo forme služby pre dobro všetkých s plnou ochotou srdca.

Vo svetle úryvku o svadbe v Káne nám HESLO 2026 prináša rôzne výzvy. Som presvedčený, že výzva všetkým skupinám saleziánskej rodiny, aby lepšie prežívali svoju charizmu, nájde v tomto úryvku z evanjelia ďalšie podnety, ako žiť v prospech mladých a všetkých, ktorí majú saleziánske poslanie. A nielen to, ale aby slúžili mnohým ľuďom v rôznych častiach sveta, pre ktorých nás Pán žiada priniesť víno nádeje, radosť spoločenstva.

1. POZERAŤ SA – prijať znamenia čias

Prvá výzva, ktorú vás pozývam prijať a zamyslieť sa nad ňou, sa týka postoja Márie: ***ženy, ktorá bola vnímavá na to, čo sa dialo okolo nej***. Evanjelium nám jednoducho hovorí, že „*tretieho dňa bola v Káne Galilejskej svadba a bola tam aj Ježišova matka*“ (v. **1**). Evanjelium neposkytuje žiadne ďalšie informácie. Ale keď počúvame týchto pár slov a spojíme ich s jej reakciou, začíname tušiť niektoré významné prvky Máriinho srdca.

A. MÁRIA NEBOLA „NEUTRÁLNYM“ HOSŤOM

Jej prítomnosť bola pozorná a vnímavá na všetko, čo sa okolo nej dialo. Obrazne, ale výstižne povedané, *Mária prijala čas a históriu* tých, ktorí ju pozvali ako hosťa na svoju svadobnú hostinu. Pokojne sa mohla cítiť ako osoba, ktorá sa nemá miešať do vecí, aj keď tušila smutné dôsledky nedostatku vína. Napriek tomu sa rozhodla nezostať ľahostajná.

Tu je prvý aspekt, nad ktorým sa my – ako Ježišovi nasledovníci – musíme zamyslieť: do akej miery sa cítime oslovení udalosťami histórie, ktoré prežívame, a miestami, kde žijeme? Aké stanovisko zaujímame tam, kde sa môžeme rozhodnúť zostať bokom, pretože niektoré veci „nie sú mojou vecou“, „nie sú mojou zodpovednosťou“?

Vzhľadom na to, čo urobila Mária, sa cítime hlboko a osobne oslovení výzvami, ktoré nás obklopujú. V kultúre anonymity a ľahostajnosti si uvedomujeme, že aj nám hrozí, že budeme robiť rozhodnutia v duchu „politickej korektnosti“!

Prijímať čas a dejiny ako existenciálny postoj kladie určité požiadavky, ktoré môžeme pochopiť a prijať len vo svetle viery v Krista.

Vo výchovno-pastoračnej oblasti je pre nás táto Máriina voľba silnou a zároveň jemnou výzvou, aby sme neupadli do ľahostajnosti, ktorá nielenže ospravedlňuje veci, ale ich aj pasívne a nepriamo podporuje. Koľkokrát sa stretávame s ľuďmi z takzvaných „cirkevných kruhov", ktorí sa pred tragédiou utečencov, chudobných a zraniteľných ľudí utiahnu do svojho pohodlia a považujú ich len za rušivý element a odpad?

B. Výzvy a ťažkosti treba spoznať a riešiť, nie odsunúť bokom

Tak to urobila Mária v Káne. Koľkokrát sa nám stáva, že nečakané ťažké situácie neriešime s pokojom a apoštolskou horlivosťou, ale dištancujeme sa od nich a príliš ľahko sa ospravedlňujeme! Nebezpečenstvo spočíva v tom, že takáto pastoračná nečinnosť sa môže postupne stať „kultúrou" aj medzi nami. Čakáme – a dôrazne požadujeme –, aby ostatní urobili svoju časť, možno na nich zvaľujeme vinu v domnienke, že tak umlčíme svoje svedomie, predstierame, že nemáme čo ponúknuť alebo že nás nikto nepožiadal.

Keď chudobný zaklope na dvere, nemôžeme sa tváriť, že nič nepočujeme. Odpoveď nášho otca a učiteľa dona Bosca nevychádzala z kalkulácií prostriedkov, ale z ochoty jeho srdca, ktoré bolo v súlade s mladými ľuďmi jeho doby. Od začiatku ho poháňala túžba nadviazať s nimi kontakt bez ohľadu na to, akí boli chudobní či núdzni.

Dávajme si pozor, aby sme sa nedali uniesť perspektívou zasväteného a pastoračného života, ktorý je silne ovplyvnený pohodlným a selektívnym myslením. Chudobných si nevyberáme my, ale posiela nám ich Prozreteľnosť. Prijímať chudobných mladých a robiť pre nich všetko, čo je v našich silách, je výzva, ktorú musíme brať vážne.

c. Dejiny sú truhlicou, ktorá odhaľuje Božie pôsobenie

Tretím podnetom, ktorý čerpáme z Máriinho konania, je uvedomenie si, že v malých a pokorných chvíľach prežitých veľkodušne sa dejiny stávajú truhlicou odhaľujúcou Božie pôsobenie. Jednoduchá materinská pozornosť, citlivé pozvanie sluhov pripravujú pôdu pre Ježišovu hodinu, pre jeho prvé znamenie.

Ako nás Pán prekvapuje, keď sme vnímaví na detaily ľudského bytia, najmä keď sme s chudobnými a núdznymi! Koľko životov zakúsilo balzam Božieho milosrdenstva prostredníctvom pozorných gest zo strany vychovávateľov a vychovávateliek, ktorí s materinskou dobrotou darovali úsmev, slovo povzbudenia namiesto odsudzujúcich pohľadov alebo ponižujúcich slov!

Celá skúsenosť dona Bosca nám hovorí, že „dvor", fyzický aj metaforický, je miestom zjavenia Božej dobroty. Láskavosť prejavujeme tým, že s radosťou prežívame svoju prítomnosť medzi mladými a pre nich, ktorí sa tak cítia prijatí, ocenení a milovaní.

Zdôverovanie sa budujeme vo vzťahoch s našimi spolupracovníkmi a spolupracovníčkami, keď nás požiadajú o tých „päť minút" na vypočutie. Pastoračná a výchovná múdrosť prechádza každodennými gestami, prežívanými s otvoreným, ochotným, pozorným a láskyplným srdcom.

Stojí za to pripomenúť si tu úvahu, ktorá je aktuálnejšia ako kedykoľvek predtým. Ponúkol ju salezián Dominic Veliath v kontexte južnej Ázie.[5] Píše:

---

[5] VELIATH, D.: *„Encounter of the Salesian Charism. South Asian Context"*. In: Journal of Salesian Studies, júl – december 2015, roč. 16, č. 2, s. 189 – 207; porov. https://www.salesian.online/wp-content/uploads/2020/03/JSS_16_N_2_Encounter_of_the_Salesian_Charism_with_the_Southern_Asian_Context-Dominic_Veliath1.pdf

„Saleziánska charizma je stále na púti. Každá púť so sebou nesie určitú mieru rizika; niekedy čelíme výzve vydať sa na cestu, ktorá sa môže zdať neprebádaná.

V tomto kontexte je každý salezián vrátane saleziánov z južnej Ázie presvedčený o trvalej prítomnosti Božieho Ducha, zakoreneného v saleziánskej charizme a v bratskom spoločenstve so saleziánskou kongregáciou ako celkom, povolaný pokračovať vo svojej ceste s trochou tej dôvery, ktorú tak výstižne opísal básnik Antonio Machado vo svojej básni *Caminante no hay Camino*: ‚Pútnik! Cesta neexistuje. Cesta sa vytvára kráčaním.'"[6]

Mária, ***žena vnímavá na to, čo sa dialo okolo nej***, nás vyzýva, aby sme nezostávali vzdialení či ľahostajní voči potrebám tých, ktorých nás Pán volá sprevádzať.

D. Pozvanie k zamysleniu

- Ako komunita a spoločenstvá sa pýtajme sami seba, či máme priestor a čas, kde spoločne premýšľame o chudobe, ktorá nás obklopuje.
- Pýtajme sa sami seba, či náš životný štýl je naozaj autentickým svedectvom pre tých, ktorí nás poznajú, pre tých, ktorým slúžime, ktorí sú niekedy skutočne chudobní na duši i na tele.
- Pýtajme sa sami seba, či chudobní sú len číslami a predmetom ideológie a pastoračnej stratégie, alebo či sme pre nich služobníkmi s prostriedkami, ktoré máme. Akí veľkodušní sme s našimi „piatimi chlebmi a dvoma rybami"?

---

[6] *Tamže*, s. 207. Originál v angličtine: *The Salesian charism is still on a pilgrimage. Every pilgrimage involves a certain amount of risk; at times one is challenged to venture along what may seem as yet an uncharted course.*

2. POČÚVAŤ – zakorenení vo viere v Krista

Mária, vnímavá na to, čo sa dialo okolo nej, hovorí sluhom: „*Urobte všetko, čo vám povie*“ (v. 5). Pozvanie je jasné a jednoduché. Ale dobre vieme, že aj veľmi náročné. Nejde len o to, aby sme rozpoznali udalosti s ich naliehavosťou a potrebami, ale aby sme ich čítali vo svetle viery v Krista. Udalosti väčšinou interpretujeme správne, profesionálne a kompetentne, s dobre vyvinutou a presnou analýzou, takpovediac na „horizontálnej“ úrovni. Ale pre nás, ktorí nasledujeme Ježiša, túto úroveň – ktorá nikdy nesmie chýbať – musí nevyhnutne sprevádzať „vertikálna“ úroveň. Ako ľahko sa stáva, že v reakcii na rôzne núdzové situácie sa vydáme na cestu frenetickej činnosti v prospech chudobných a núdznych a v dlhodobom horizonte sa často ocitneme v priepasti aktivizmu, ktorý nám nenecháva čas pozerať sa do tváre tých, ktorým chceme slúžiť, ani do tváre toho, ktorý nás povolal, aby sme im slúžili v jeho mene!

A. UDALOSTI TREBA ČÍTAŤ A PREŽÍVAŤ VO SVETLE KRISTA

Mária vyzýva k odpovedi, ktorá určite pomôže pri neočakávaných ťažkostiach, ale s jasným pokynom: „*Urobte všetko, čo vám povie*.“ Hlavný dôraz nie je na tom, **čo** treba urobiť, ale na tom, **kto** hovorí, čo treba urobiť! Udalosti treba čítať a riešiť vo svetle Krista. Toto je nevyhnutný pokyn a zároveň zdroj skutočnej energie pre tých, ktorí veria. Existujú rôzne spôsoby, ako reagovať na chudobu. Veriaci sa rozhoduje pre tento: konať na základe Ježišovho slova. Pre veriaceho v Krista platí to, čo mnohí svätci milosrdnej lásky odovzdali svojím životom a svedectvom. Náš otec don Bosco to vyjadril jasne: konať v Ježišovom mene.

Pre nás je veľmi dôležité, čo si prví saleziáni zachovali vo svojej spomienke na osobu dona Bosca, najmä v jej najhlbších duchovných a mystických aspektoch. V článku 10 *Salezián-skych stanov*, ktorý otvára časť o *saleziánskom duchu*, nachádzame zhrnutie tohto povolania, ktoré don Bosco autenticky prežíval:

Článok 10:

Don Bosco prežíval a z Božieho vnuknutia nám zanechal svojrázny štýl života a činnosti: saleziánskeho ducha.

Jeho stredobodom a syntézou je pastoračná láska, vyznačujúca sa mladíckym dynamizmom, ktorý sa tak výrazne prejavoval u nášho Zakladateľa a v začiatkoch našej Spoločnosti. Je to apoštolské nadšenie, ktoré nás podnecuje hľadať duše a slúžiť jedine Bohu.

B. Božia vôľa vyplýva z udalostí, ktoré prežívame

V tejto dynamike, zakorenenej v Kristovi, sa začína skúsenosť, ktorá nám postupne odhaľuje Boží plán. Božia vôľa vyplýva z našej spolupráce v udalostiach, ktoré prežívame v ňom a pre neho. A keď sme úprimní a konáme podľa jeho pohľadu, Pán života nás vždy prekvapí tým najnečakanejším spôsobom. Viera teda nie je voľbou, ktorá zaručuje úspechy a triumfy; viera je zverenie sa do jeho rúk, je rastom v istote, ktorá pochádza zo srdca vedeného Božou prozreteľnosťou. Ak namiesto tejto radikálnej voľby nastúpi logika kalkulácie, potom všetko naberá iný smer, ktorého cieľ nepoznáme. Mária ostáva vodkyňou úplnej a bezvýhradnej dôvery. Taká bola a taká aj naďalej zostáva.

V evanjeliovom úryvku, nad ktorým meditujeme, nenachádzame žiadne slová pochybností alebo nedôvery ani len rezignácie zo strany sluhov: iba gestá plnej a bezvýhradnej dôvery:

„Jeho matka povedala sluhom: „Urobte všetko, čo vám povie.“

Stálo tam šesť kamenných nádob na vodu, ktoré slúžili na očisťovanie, ako bolo zvykom u Židov, každá na dve až tri miery. Ježiš im povedal: „Naplňte nádoby vodou!“ A naplnili ich až po okraj. Potom im povedal: „Teraz načrite a zaneste starejšiemu!“ A oni zaniesli“ (v. 5 – 8).

Tieto verše – v úplnom tichu protagonistov – vyjadrujú ochotu, pohotovosť a veľkodušnosť, čo môže byť trochu mätúce. Ale nie je to tak! Je to reakcia tých, ktorí sa rozhodli staviť na počuté Slovo. Je to postoj tých, ktorí skutočne veria. Je to voľba tých, ktorí tam nestoja, aby kládli otázky alebo, čo je ešte horšie, podmienky. Toto je verný sluha!

c. Proces živený a osvetlený Slovom

Nakoniec si všimnime fakt, ktorý my veriaci nesmieme stratiť zo zreteľa: ide o ***proces, ktorý funguje, pretože je neustále živený a osvetlený Slovom***. Interpretovať všetko v Božom svetle a kontemplovať jeho vôľu v udalostiach, ktoré sa pred nami odhaľujú, nie je samozrejmé. Vyžaduje si to srdce v harmónii s mocou Slova. Toto je potreba, ktorú v kultúre, ako je tá naša – kde efektívnosť prevláda nad účinnosťou a kde sa výsledok považuje za dôležitejší ako proces – neustále podceňujeme a prechádzame priamo k činom, aj keď máme tie najlepšie úmysly. Dôsledkom je, že referenčný bod – meditované a kontemplované Slovo – sa stáva čoraz slabším a v dlhodobom horizonte je dokonca považovaný za stratu času.

Koľkokrát aj v našich rehoľných komunitách počujeme, že nemáme čas na meditáciu, lebo sme veľmi zaneprázdnení pastoračnými povinnosťami? A čím väčšie sú tie povinnosti, tým viac opúšťame priateľstvo so Slovom. Výsledkom je, žiaľ, pas-

toračná sebareferenčnosť, ktorá sa posilňuje v mene pastoračnej činnosti a povinností. V súlade s tým, čo pápež František kedysi nazval „duchovnou svetskosťou", aj my čelíme veľmi podobnému riziku, slepej uličke „pastoračnej svetskosti". To znamená, že s veľkým nasadením vykonávame Božiu prácu, ale v dlhodobom horizonte zabúdame na toho Boha, ktorý nás pôvodne povolal, aby sme mu slúžili. Aká tragédia, keď v presvedčení, že slúžime Bohu v chudobných, napokon ospravedlňujeme jeho bezvýznamnosť pre nás a naše vlastné pastoračné projekty povyšujeme na modly!

Chcel by som tu ponúknuť úvahu o sile a ústrednom postavení Slova svätice milosrdnej lásky, s ktorou sa mnohí z nás stretli: Matky Terézie z Kalkaty. Svojim spolusestrám píše slová, ktoré platia aj pre nás dnes:

> *„Znepokojuje ma myšlienka, že niektoré z vás ešte nestretli Ježiša tvárou v tvár, osamote. Môžete tráviť čas v kaplnke, ale videli ste niekedy očami duše lásku, s akou sa na vás pozerá? Poznáte skutočne živého Ježiša: nie z kníh, ale tým, že je vo vašom srdci? Počuli ste niekedy slová lásky, ktoré vám adresuje? Nikdy neopúšťajte tento intímny a každodenný kontakt s Ježišom ako živou a skutočnou osobou, nie ako čírou myšlienkou. Ako by sme mohli prežiť jediný deň bez toho, aby nám Ježiš povedal: „Milujem ťa"? Je to nemožné. Naša duša to potrebuje rovnako, ako naše telo potrebuje dýchať. Inak modlitba zomrie a meditácia degeneruje na úvahu. Ježiš chce, aby každý z nás počúval a rozprával sa s ním v tichu srdca. Dávajte pozor na všetko, čo by mohlo brániť tomuto osobnému kontaktu so živým Ježišom. "*[7]

Srdečná výzva svätej Terézie z Kalkaty je adresovaná každému, kto chce urobiť z viery zdroj svojej identity a svojich činov.

---

[7] Z listu, ktorý Matka Terézia napísala celej rodine Misionárok lásky počas Veľkého týždňa 25. marca v roku 1993. Pozri: CANTALAMESSA, R.: *Tretie adventné kázanie*, 19. decembra 2003: „Poznáte živého Ježiša?"

Byť veriacimi nás stavia do stredu dejín, aby sme ako protagonisti vo svetle Krista prijímali dejiny a žili v dejinách. Iba tak – živení a nasýtení pokrmom Slova – budeme môcť s úžasom konštatovať, ako sa Božia vôľa jasnejšie vynára pred našimi očami.

D. Pozvanie k zamysleniu

- Uvedomujeme si, aké ľahké je reagovať na potreby chudobných a ponúkať výchovné a pastoračné procesy bez predchádzajúceho ľudského a duchovného posúdenia situácie?
- Uvedomujeme si ako komunita a spoločenstvá, aké naliehavé je mať odvahu „strácať“ čas reflexiou a modlitbou predtým, ako budeme konať? Hodnota ponúk totiž spočíva v koreňoch, ktoré živia strom, aby prinášal dobré a trvalé ovocie.
- Pochopili sme, že služba chudobným je dôsledkom nášho stretnutia s Kristom, pretože oni sami nás privádzajú späť k nemu, aby sme im slúžili ešte viac?
- Uvedomujeme si zakaždým, že nebezpečenstvo „pastoračnej svetskosti“ v konečnom dôsledku živí naše ego, čo spôsobuje, že namiesto služby chudobným ich nakoniec využívame?

3. ROZHODNÚŤ SA – slobodne prežívať povolanie

Príbeh o „znamení“ v Káne ponúka ďalšie podnety, ktoré vrhajú viac svetla na našu skúsenosť s prežívanou vierou a slúžia ako návod a výzva pre našu výchovno-pastoračnú činnosť. Sluhovia počúvajú, prijímajú a poslúchajú, ako ich o to požiadala Mária. Ich postoj a rozhodnutia sú ako naplnenie ďalšieho Ježišovho výroku v Lukášovej epizóde o „žene zo zástupu, ktorá pozdvihla hlas a povedala mu: ‚Blahoslavený život, ktorý ťa nosil, a prsia, ktoré si požíval.‘ Ale on povedal: ‚Skôr sú blahoslavení tí, čo počúvajú Božie slovo a zachovávajú ho‘“ (porov. *Lk* **11**, 27 – 28).

Toto je bod zlomu. Je dôležité a rozhodujúce cítiť sa ako súčasť dejín ľudstva, prijímať a „čítať“ znamenia čias; je absolútne nevyhnutné byť zakorenený vo viere v Krista. Ale pravda týchto dvoch postojov sa najviac prejaví v okamihu, keď prijímame a žijeme Slovo. Vtedy sa vynára cesta autentickej viery, poznačená zdravým a pevným rastom.

A. SLOBODNÉ POČÚVANIE SPOLU S ÚPLNOU DÔVEROU

Zlomový moment je poznačený týmto slobodným počúvaním, ktoré je naplnené úplnou dôverou. Vety z evanjelia majú veľmi silný náboj a stále aktuálny význam.

> *Ježiš im povedal: „Naplňte nádoby vodou!“ A naplnili ich až po okraj.*
> *Potom im povedal: „Teraz načrite a zaneste starejšiemu!“*
> *A oni zaniesli* (*Jn* 2, 7 – 8).

Keď človek dôveruje Ježišovi, nie je miesto na nič iné. Naopak, ľudská ochota sa stáva ešte plnšou a radostnejšou, poho-

tovejšou a veľkodušnejšou. Autor evanjelia uvádza detail, ktorý ako vychovávatelia a pastieri nemôžeme prehliadnuť: „*A (nádoby) naplnili ich až po okraj*“ (v. 7). Až po okraj, nad rámec už aj tak obrovského množstva litrov v nádobách. Oplatí sa byť veľkodušný, vždy s „prekypujúcou“ veľkodušnosťou. Keď Ježiš volá, ideme ďalej, poslúchame – *ob-audire* – slobodne a bez miery, znova a znova, ako ďalej naznačuje evanjelium: „*Potom im povedal: ‚Teraz načrite a zaneste starejšiemu!‘ A oni zaniesli*“ (v. 8). Verím, že mnohí z nás sme počas svojho života ako deti alebo mladí, ale aj ako dospelí mali radosť, keď sme stretli ľudí, ktorí nám pripomínajú veľkodušnosť týchto sluhov. Ľudí, ktorých stále nosíme v srdci a v mysli ani nie pre to, čo urobili, ale pre ich slobodný a veľkodušný postoj, ktorý nám odovzdali. Určite nás ovplyvnili, lebo ich srdce bolo naplnené prítomnosťou Ježiša, osvetlené a vedené Slovom a živené Eucharistiou.

B. KAŽDÁ ČINNOSŤ MÁ ZMYSEL – LOGOS – IBA V SLOVE A ZO SLOVA – LOGOS

U sluhov nachádzame to, čo sa od nás dnes žiada, ak naozaj chceme ponúknuť skúsenosť integrálneho rastu tým, ktorým sme povolaní slúžiť. Iba vtedy budeme autentickými vychovávateľmi a pastiermi, ak každá naša činnosť nachádza zmysel (dôvod, motív, *logos*) v Slove a zo Slova (*Logos*). Len v praktickom živote prepletenom slovami a činmi, ktoré sa dajú ovplyvniť Slovom, môžeme prekonať múr ľahostajnosti a apatie, dnes takej rozšírenej. Keď vidíme, že chýba víno nádeje a pravej radosti, keď sa cítime bezmocní tvárou v tvár toľkým skutočným výzvam, s ktorými sa denne stretávame, máme pokušenie brániť sa tak, že sa vzdialime a urobíme len minimum.

Existuje však aj iná možnosť, ktorá je evanjeliová a salezián-ska: „odovzdať sa“ a „dôverovať“ jeho slovu... Ako nám o tom svedčia sluhovia, don Bosco a mnohí známi saleziáni svojimi

konkrétnymi životnými voľbami, ktorým vždy predchádzala presná a systematická pozornosť venovaná zdrojom ich života. Z tohto posvätného a hlbokého priestoru vychádzalo všetko. Boli to učeníci a služobníci, čo zo svojho života pre druhých a s druhými urobili skúsenosť, ktorá prehlbovala ich vzťah s Ježišom, prežívaný silou jeho Slova. Nebola to abstraktná nábožnosť ani emocionálny pietizmus, ale vyjadrenie a syntéza ľudskej a duchovnej zrelosti, inteligentnej a múdrej predvídavosti, ľudskej empatie a mystického nadšenia. V ich *ob-audire*, prežívanom so silnou a odhodlanou osobnosťou, nevidíme známky slabosti alebo pasívnej rezignácie. Môžeme povedať, že svoj protagonizmus prežívali vo vzťahovom rámci charakterizovanom milosťou jednoty, v existenciálnom rámci, ktorý bol hlboko ľudský a hlboko božský. Poslušnosťou sa vôbec nevzdali svojej osobnosti, skôr ju prostredníctvom nej formovali. Ich dôvera v Ježišovo slovo, podobne ako dôvera sluhov, nám naďalej ponúka nové víno, ktoré otvára nový život pre nás aj pre našich mladých.

c. Nebezpečenstvo viery, ktorá sa prispôsobuje dominantnej kultúre

A tu rozpoznávame výzvu, aby sme nepodľahli nebezpečenstvu viery, ktorá sa prispôsobuje dominantnej kultúre. Prorocký rozmer nášho poslania sa musí vyrovnať s kontextom, ako je ten súčasný, ktorý „ťahá nadol“, k tomu, čo je bezprostredné, osožné a výhodné, k tomu, čo uspokojuje tu a teraz, k tomu, čo je najpohodlnejšie. Ježišove slová adresované sluhom sa dali „prispôsobiť“ a „upraviť“, mohlo sa s nimi zaobchádzať čisto ľudským spôsobom, s istou nedôverou, ktorá by bola úplne pochopiteľná a „rozumná“. Výsledok by bol celkom iný, ako si ľahko vieme predstaviť.

Koľkokrát sa aj nám dnes stáva, že – tvárou v tvár naliehavým pastoračným výzvam – prevládne ľudské uvažovanie. Iba

horizontálne čítanie, samo osebe umelo skonštruované, nakoniec oslabuje až vylučuje vieru z čítania výziev, ktorým sme povolaní čeliť. Na jednej strane si uvedomujeme, že štúdie a výskumy o mladých ľuďoch nás vyzývajú, aby sme načúvali ich hľadaniu zmyslu. Ale na druhej strane – pri tomto uvedomení si, ktoré si vyžaduje prorockú odpoveď – sa obmedzujeme iba na horizontálnu odpoveď, pri ktorej možno reagujeme len na potrebu, no tá nezahŕňa implicitnú otázku zmyslu.

Mám dojem, že niekedy premietame svoje obavy na mladých ľudí, pretože je pre nás nepohodlné čeliť im a prekonávať ich a pretože nás to núti opustiť našu komfortnú zónu. Zostávame na čisto ľudskej a racionálnej strane alebo na strane dominantnej kultúry a cítime sa povrchne ospravedlnení, zatiaľ čo naši mladí zostávajú kričať na púšti.

Keď si čítame históriu začiatkov Valdocca, od roku 1847 v Pinardiho dome, vidíme, že don Bosco ponúka mladým silné a pevné zážitky. Hľadal mladých chudobných a bez domova, aby im poskytol to najnutnejšie: stravu, ubytovanie, vzdelanie. Ale už od začiatku si don Bosco uvedomoval, že je potrebné ponúkať riešenia, ktoré dnes nazývame „integrálnymi“. Pietro Braido píše:

> „Napriek svojmu skromnému pôvodu rástla prvá inštitúcia dona Bosca pomaly, ale so vzmáhajúcou sa silou a uznaním ako evanjeliové horčičné zrnko. Bola to však zásluha človeka s takou vnútornou silou, s takou pevnou ľudskou a kresťanskou vierou, s takou výraznou schopnosťou zapojiť sa a vyžarovať, že nakoniec o sebe vytvoril oveľa širší obraz, ako bol v skutočnosti. To isté sa malo stať aj v budúcnosti.“[8]

Nepracoval však len pre publicitu. Vo svojom úsilí o oživenie a posilnenie náboženského, morálneho a tým aj

[8] BRAIDO, P.: *Don Bosco, prete dei giovani, nel secolo delle libertà*. LAS: Rím 2009, zväzok I, kap. VII: *La rivelazione di don Bosco educatore* (1846 – 1850), s. 216.

občianskeho života mládeže, najmä pracujúcej, „chudobných remeselníkov“, vedel použiť aj silné prostriedky, ako boli duchovné cvičenia. Už v roku 1847 urobil prvý pokus s oratoriánmi... Don Bosco sám potvrdil, že podobná skúsenosť sa zopakovala v roku 1848. Pre značnú časť z päťdesiatich účastníkov to znamenalo ostať vo dne aj v noci v priestoroch oratória, čo bolo možné vďaka poskytnutiu celého Pinardiho domu.[9]

Aby naša odpoveď bola naplnená vierou v Ježišovo slovo, musíme prijať túto výzvu s veľkou ochotou voči tomu, ktorý nás volá, aj ako odpoveď tým, ktorí čakajú. Naše váhanie a nerozhodnosť nesmú mať posledné slovo.

D. Pozvanie k zamysleniu

- Snažme sa, aby náš život viery mal formu vzťahu poznačeného slobodou a dôverným odovzdaním sa.
- Skúmajme svoje svedomie, či sú naše motívy zakorenené v Slove (*Logos*) a živené ním a či sú oslobodené od sebareferenčných motívov.
- Svoje intelektuálne schopnosti rozvíjajme vždy vo svetle Božej múdrosti. Nech naša inteligencia nezatieni a neoslabí prorocký hlas dobrej zvesti.

[9] *Tamže*, s. 223.

4. KONAŤ – slúžiť s úplnou veľkodušnosťou

Svadba v Káne bola „oslavou“ obohatenou o dôvernú a veľkodušnú odpoveď sluhov na pozvanie Márie, aby urobili to, čo im povedal Ježiš. Keď je služba poznačená veľkodušným sebadarovaním, veľkodušnosťou zakorenenou vo viere, výsledky sú darom pre všetkých. Môžeme to vidieť v rôznych výchovno-pastoračných procesoch, ktoré vedú ľudia oddaní poslaniu, spolupracovníci a spolupracovníčky, ktorí sa cítia živou súčasťou charizmy a pastoračného projektu saleziánov. Oddanosť a príslušnosť predstavuje skutočné a pravdivé prijatie povolania, jeho naplnenie, nie iba jednoduchý doplnok. Nakoniec práve tieto základné voľby vdychujú dušu každej ceste integrálneho rastu mladých ľudí. Sú to rozhodnutia, ktoré pozitívne ovplyvňujú výsledok.

A. SLÚŽIŤ SLOBODNE, PRETOŽE SME ZAKORENENÍ V KRISTOVI

Neexistuje autentickejšia a pravdivejšia sloboda ako tá, ktorá vyžaruje z tohto vzťahu s ním. Radosť slobodného služobníka vychádza zo srdca, ktoré už našlo stred svojej identity. Sluha, ktorý sa živí zdrojom, teda Kristom, nemá žiadne alternatívne zámery ani motivácie. Prežíva svoju službu dobre, bez toho, aby sa musel spoliehať na hľadanie vonkajšieho osobného uspokojenia. Jeho srdce je už naplnené tým, kto ho povolal a poslal, a to je viac než dosť.

Jeho dar je teda čistý, a preto aj navonok vyjadruje pocit vnútornej slobody. Odtiaľ pochádza skutočná radosť, ktorú so se-

bou nesie každý autentický služobník mladých. Sme nositeľmi dobrého vína, sme „znamením a nositeľmi Božej lásky k mladým, najmä k tým najchudobnejším“ (*S* 2). Nie preto, že sme ho vyrobili my, ale preto, že veríme, že sme ho dostali zadarmo. Od nás sa žiada len to, aby sme si ho nenechávali ako osobný majetok, ale aby sme ho veľkodušne rozdávali. Radosť, ktorú odovzdávame, keď sme zakorenení v Kristovi, je radosťou, ktorá nám je daná v hojnosti, ale s prísľubom, že sa naplní, až keď ju budeme rozdávať. Ježišov prísľub pri Poslednej večeri nás naďalej podporuje v tejto službe:

> *„Ako mňa miluje Otec, tak ja milujem vás. Ostaňte v mojej láske! Ak budete zachovávať moje prikázania, ostanete v mojej láske, ako ja zachovávam prikázania svojho Otca a ostávam v jeho láske. Toto som vám povedal, aby vo vás bola moja radosť a aby vaša radosť bola úplná“* (*Jn* 15, 9 – 11).

V uplynulých mesiacoch *Jubilejného roka 2025* mnohí z nás zažili alebo zblízka sledovali Jubileum mládeže, ktoré sa konalo od konca júla do začiatku augusta. Je vhodné pripomenúť si slová svätého Jána Pavla II., ktoré napísal vo svojom apoštolskom liste *Novo millennio ineunte* na konci *Svätého roka 2000*, kde nájdeme komentár k Jubileu mládeže 2000. Tieto slová sú skutočne naplnené radosťou. Akoby boli napísané dnes pre nás, ktorí sa venujeme mladým ľuďom narodeným na prelome tisícročí:

> „Či nie je Kristus tajomstvom pravej slobody a hlbokej radosti srdca? Či nie je Kristus najvznešenejším priateľom a zároveň vychovávateľom každého opravdivého priateľstva? Keď sa mladým predstaví Kristus s jeho pravou tvárou, oni ho cítia ako presvedčivú odpoveď, a sú schopní prijať jeho posolstvo, aj keď je náročné a poznačené krížom. Preto, dojatý nadšením mladých, neváhal som ich požiadať o radikálnu voľbu viery a života, a naznačil som im vznešenú úlohu: aby sa na úsvite nového

tisícročia stali ‚strážcami rána'" (porov. *Iz* 21, 11 – 12). (*NMI* 9)[10]

Áno, mladí ľudia stále hľadajú tých, ktorí majú odvahu a presvedčenie o viere v Krista. Zo strany mladých nechýba hľadanie. Potrebujeme ľudí, dospelých vo viere, ktorí sú pripravení predstaviť Ježišovu tvár ako sluhovia a pútnici. Potrebujeme vychovávateľov a pastierov, ktorí sú pripravení počúvať a žiť dobrú zvesť.

B. SPOLUPRACOVNÍCI NA BOŽOM PLÁNE PRE MLADÝCH ĽUDÍ

Touto presvedčivou a radostnou službou sa my, vychovávatelia a pastieri, stávame spolupracovníkmi na Božom pláne pre mladých ľudí. Podobne ako Mária, aj my sme sa rozhodli, že nebudeme stáť bokom od toho, čo sa deje okolo nás. Rozhodli sme sa byť súčasťou dejín mladých. Sme totiž presvedčení, že títo mladí dnes viac ako kedykoľvek predtým nosia vo svojom srdci otázku „kde býva Pán". Hľadajú ho a možno si to ani neuvedomujú. Nemajú slovnú zásobu, aby to vyjadrili, ale majú hlbokú túžbu, ktorá ich srdcu nedá pokoj. Ak im aj chýba správny jazyk, určite im nechýba nepokojné srdce.

Akú veľkú zodpovednosť máme my, ktorí sme stretli Ježiša a ktorí s Ježišom často, každý deň, trávime čas! Ale iba vtedy, keď stretnutie s ním prežívame verne a dôsledne, dokážeme porozumieť tejto tichej otázke mladých ľudí. V logike „ticha, ktoré ohlušujúco volá", autentickí vychovávatelia a pastieri svojím svedectvom a vernosťou odovzdávajú tú iskru, ktorá ako jediná vie zapáliť srdcia. Nám bol zverený „talent" dobrej zvesti. Beda nám, ak ho zanedbáme alebo, čo je ešte horšie, ak ho pochováme.

[10] JÁN PAVOL II.: Apoštolský list *Novo Millennio Ineunte*, 6. január 2001.

Simone Weilová (1909 – 1943), francúzska filozofka, politická aktivistka a mystička, žena zúfalo hľadajúca, vo svojom krátkom, ale intenzívnom živote zanechala hlbokú stopu vo francúzskom filozofickom myslení 20. storočia. V určitom období svojho života bola v kontakte s dominikánskym kňazom **Josephom-Mariom Perrinom**. O tejto skúsenosti píše vo svojom denníku:

> „Najlepší spôsob, ako rozpoznať, či duša človeka prebýva v ohni Božej lásky, nie je podľa toho, ako hovorí o Bohu, ale podľa toho, ako hovorí o pozemských veciach.“[11]

Je to výstižná veta, ktorá sa veľmi dobre hodí do nášho výchovno-pastoračného prostredia. Naše stretnutia s mladými ľuďmi a so všetkými, ktorých nám Pán posiela do cesty, sú najčastejšie jednoduchým ľudským kontaktom a veľkodušnou ochotou pomôcť v naliehavých potrebách a otázkach. A predsa sa tento priestor čistej ľudskosti stáva miestom zjavenia Božej lásky: v týchto chvíľach stojíme na „posvätnej pôde“, ktorú nesmieme pošliapať. Naša prítomnosť na nádvoriach sveta nie je len fyzická, ale prináša to, čo ukrýva naše srdce. Aj keď hovoríme o „pozemských veciach“, nevedomky oznamujeme, „koho“ alebo „čo“ sme privítali a ubytovali v našom srdci. V týchto jednoduchých chvíľach naša prítomnosť, nositeľka zdravého srdca, prekvapivo uľahčuje odhalenie Božieho plánu každému mladému človekovi, ktorého stretávame. Blahoslavení sme, ak si to neustále uvedomujeme. Blahoslavení sú mladí ľudia, ktorí stretávajú takýchto verných a veľkodušných služobníkov, plných pravej a autentickej radosti.

c. Odvaha viery

Napokon, nemáme dôvod na strach ani hanbu: podporujme odvahu viery na osobnej aj spoločenskej úrovni. Nejde o postoj,

[11] WEIL, S.: *Quaderno* IV, s. 182 – 183.

ktorý vyzýva svet, a už vôbec nie o bezvýznamný fundamentalizmus. Ide skôr o voľbu, ktorá nás zakoreňuje v Kristovi, a tak ideme v ústrety svetu. Nejde o to, aby sme sa stavali na odpor, ale aby sme podporovali priestory bratstva, propagovali kultúru dialógu a prežívali vzťahy poznačené súcitom a empatiou.

V jednej pasáži encykliky *Lumen fidei* sa pápež František zameriava na potenciál viery, ktorá nemá za cieľ dobývať, ale spolupracovať na spoločnom dobre. Ako nositeľov charizmy, ktorá vychováva a evanjelizuje, nás pápežove úvahy osvecujú a povzbudzujú, aby sme išli ďalej.

> „Viera človeka nevzďaľuje od sveta a nie je jej cudzou angažovanosť našich súčasníkov. Bez vierohodnej lásky nič nemôže ľudí udržať skutočne zjednotených. Inak by si jednotu medzi nimi bolo možné predstaviť, iba ak by sa zakladala na užitočnosti, na zhode záujmov, na strachu, nie však na tom, že je dobré žiť pospolu, ani na radosti, ktorú môže vyvolať jednoduchá prítomnosť druhého“ (č. 51).

Pápež potom pripomína, že tento postoj sa stáva neoceniteľným darom pre svoje sociálne dôsledky. Pre nás, skupiny saleziánskej rodiny, je tento odkaz kľúčový, pretože nás varuje pred nebezpečenstvom považovať „vieru“ za „súkromný majetok“, ktorý máme v protiklade k ostatným. Toto nie je zmysel povolania. Ak si pripomenieme kontext hostiny v Káne, víno je pre všetkých, aj pre tých, ktorí si to dobre neprepočítali, aj pre tých, ktorí sa na slávnosť dostali bez pozvánky, aj pre žobrákov, ktorí prechádzali okolo. Viera v Krista, ako nové víno, otvára slávnosť zmluvy. Tu sú slová pápeža Františka:

> „Viera pomáha pochopiť architektúru ľudských vzťahov, lebo vidí ich najhlbší základ a konečné určenie v Bohu, v jeho láske, čím osvecuje umenie stavať a stáva sa službou spoločnému dobru. Áno, viera je dobro pre všetkých, je to spoločné dobro; jej svetlo neosvecuje len vo vnútri Cirkvi ani neslúži iba budovaniu večného mesta

na druhom svete. Viera nám pomáha budovať našu spoločnosť, aby kráčala k nádejnej budúcnosti“ (č. 51).

Odvaha viery je potvrdením, že chceme brať vážne povolanie byť spolupracovníkmi na Božom pláne pre mladých. Don Bosco toto povolanie prežíval s mimoriadnym uvedomením si a premenil ho na systém, projekt, rodinnú skúsenosť. Táto odvaha ho viedla k tomu, aby povedal (a žil): „Vo veciach, ktoré prospievajú ohrozenej mládeži alebo slúžia na získavanie duší pre Boha, bežím dopredu až po hranicu nerozvážnosti.“[12]

Prežívame odvahu viery, aby sme podporili budúcnosť poznačenú nádejou. Odvahu viery, ktorá má svoje korene v srdci vychovávateľa, pastiera, ktorý nikdy neprestáva milovať, dúfať a starať sa o svoje stádo.

D. Pozvanie k zamysleniu

- Nebojme sa sami seba úprimne spýtať, či skutočne slúžime mladým ľuďom, alebo ich využívame na svoje vlastné účely a osobné dôvody.
- Ako komunita povolaná vychovávať srdcom dobrého pastiera sa snažme nájsť chvíle, ktoré v nás posilnia vedomie, že naša prítomnosť a náš príspevok majú podporovať objavovanie Božieho plánu pre každého mladého človeka.
- Ako povedala Simone Weilová, prebýva moja duša v ohni Božej lásky? Ak neprebývam v tejto peci Božej lásky, potom nezáleží na tom, kde je alternatíva, kde sa rozhodnem bývať!

[12] *List pánovi Carlovi Vespignanimu*, 11. apríl 1877. In: MOTTO, F. (ed.) – BOSCO, G.: *Epistolario*, zväzok V. (1876 – 1877), LAS: Rím 2012, s. 344.

5. 150 rokov – saleziáni spolupracovníci: prorocký sen dona Bosca pokračuje

Pozývam vás, aby ste sa na 150. výročie založenia saleziánov spolupracovníkov pozerali ako na skúsenosť, ktorá nadväzuje na slová Márie sluhom: „Urobte všetko, čo vám povie."

Doterajšie úvahy môžeme vidieť aktualizované v projekte, ktorý v donovi Boscovi dozrieval od začiatku jeho poslania na Valdoccu.

- Srdce dona Bosca bolo srdcom *otvoreným prijímať znamenia doby* s jej výzvami a príležitosťami.
- Od začiatku to bola cesta zakorenená vo viere v Krista a táto jeho osobná skúsenosť mala svoj počiatok výlučne v Kristovi.
- Cieľom návrhu, ktorý dozrieval, bolo ponúknuť mladým ľuďom a prvým spolupracovníkom výzvu, aby *objavili a prežívali svoj životný projekt slobodne*.
- V zdravom a svätom prostredí, kde sa rozum (rozumnosť) a viera (náboženstvo) navzájom dopĺňali v kontexte lásky, mala táto cesta jediný cieľ: *slúžiť mladým ľuďom s úplnou veľkodušnosťou* a milovať ich bez podmienok.

V posledných desaťročiach sme mali viacero príležitostí na reflexiu, ktorá nám pomáha uvažovať o skúsenostiach saleziánov spolupracovníkov vo svetle saleziánskej charizmy. Mám na mysli tri zdroje, ktoré môžu byť v tomto roku inšpiráciou na štúdium a reflexiu, ako aj na hľadanie nových a kreatívnych pastoračných ponúk.

Don Pietro Braido venuje zopár stránok saleziánom spolupracovníkom.[13] Tu sa chcem dotknúť len niekoľkých myšlie-

[13] BRAIDO, P.: *Don Bosco prete dei giovani nel secolo delle libertà*. Zväzok 2, LAS 2009. Odporúčam prečítať si dvadsiatu druhú kapitolu *Un progetto di solidarietà cattolica nella missione tra i giovani* (1873 – 1877), s. 173 – 205.

nok pre celkový pohľad, ktorý nám ponúka spomienku presahujúcu historický a časový kontext. Ak si skutočne spomenieme na rozhodnutia dona Bosca, zistíme, že téma HESLA 2026 je v plnom súlade s jeho činnosťou, keďže bol vždy pozorný a poslušný vedeniu Božieho Ducha.

Myšlienkou dona Bosca bolo vytvoriť skutočnú organizovanú misijnú silu, „potenciálne neobmedzenú armádu ľudí, mužov a žien". Revolučnou črtou bolo, že títo členovia by sa podieľali na saleziánskom poslaní, pričom by zostali vo svete, bez povinnosti rehoľných sľubov (chudoba, čistota, poslušnosť) a bez typického rehoľného komunitného života. Boli povolaní prežívať „evanjelizačnú a civilizačnú" vieru vo svojom každodennom živote.

Od začiatku oratória sa don Bosco vždy mohol spoľahnúť na spoluprácu kňazov a laikov. Skutočnou novinkou bolo, že táto spolupráca dostala oficiálnu a štruktúrovanú formu: cirkevné *združenie* alebo *úniu*. Táto organizácia bola formálne „pridružená" k Saleziánskej spoločnosti, čím vzniklo uznávané duchovné a právne puto.

Myšlienka sa nezrodila náhle. Už do návrhov *Saleziánskych stanov* zo 60. rokov don Bosco zahrnul kapitolu o „externých členoch". Hoci tento návrh bol spočiatku odmietnutý vatikánskymi úradmi, don Bosco sa nevzdal. Chcel premeniť sieť spontánnej a neformálnej pomoci na uznávanú duchovnú rodinu s jasnou identitou a aktívnou úlohou v saleziánskom poslaní.

V úvode z roku 1854 k *Plánu pravidiel pre chlapčenské oratórium sv. Františka Saleského* don Bosco vyjadril nádej, že pravidlá budú „slúžiť ako norma (...) na spravovanie tejto časti posvätného úradu a ako návod pre cirkevné a svetské osoby, ktoré s milosrdnou starostlivosťou v hojnom počte venujú svoje úsilie tejto činnosti". Skutočne to bola početná skupina cirkevných a svetských spolupracovníkov, na ktorú rád spomínal (Braido, 174).

Pôvodná vízia dona Bosca nás stále oslovuje, pretože nás vyzýva, aby sme aj dnes obnovili toho istého apoštolského ducha, o ktorom sníval ako o základe a podstate. Pre dona Bosca osoba saleziána spolupracovníka predstavovala mnohostranného človeka s jasnou identitou a poslaním.

Jeho identita bola identitou saleziána vo svete: kresťana (laika, kňaza, muža alebo ženy), ktorý prežíva saleziánsku charizmu vo svojej životnej situácii, v rodine a v spoločnosti. Nie je rehoľníkom, ale má rovnaké srdce a rovnaké nadšenie pre spásu mládeže ako rehoľníci saleziáni.

Jeho poslanie malo dvojaký účel: osobné posvätenie („konať dobro sebe samému“: to znamená žiť príkladným kresťanským životom, jednoduchým a cnostným životným štýlom, takmer ako keby bol „v kongregácii“). Potom spása druhých, apoštolská činnosť s cieľom aktívne sa angažovať pre blížnych, s osobitným zameraním na „ohrozenú mládež“.

Don Bosco veľmi pragmaticky stanovil, že ten, kto nemohol tieto skutky vykonávať priamo („sám“), mohol podporovať tých, ktorí ich vykonávali („prostredníctvom iných“). Vďaka tomuto princípu bola táto skúsenosť dostupná všetkým bez ohľadu na vek, zdravie či finančné možnosti.

Don Egidio Viganò vo svojom liste *Združenie saleziánov spolupracovníkov*[14] pri príležitosti slávnostného vyhlásenia vtedajších nových *Pravidiel apoštolského života* Združenia saleziánov spolupracovníkov v roku 1986 napísal, že tieto nové *Pravidlá* neboli len jednoduchou aktualizáciou predpisov, ale udalosťou historického významu, ktorá zavŕšila pokoncilovú obnovu celej saleziánskej rodiny. Don Viganò píše, že zatiaľ čo don Bosco nepovažoval svoje dlhé a náročné poslanie zakladateľa za ukončené, kým sa mu nepodarilo dať tomuto združeniu platnú štruktúru a vlastný identifikačný dokument, tento proces obnovy je v súlade s doterajšou skúsenosťou, ktorá „bola

[14] VIGANÒ, E.: *Združenie saleziánov spolupracovníkov*, list uverejnený v ACG č. 318, 1986.

prítomná, určitým spôsobom a v zárodku, už na začiatku jeho projektu v prospech diela oratórií".

Dodáva tiež, že saleziánska charizma má v sebe „pružnú vitalitu", ktorá jej umožňuje prispôsobiť sa dobe bez straty svojej podstaty. Don Bosco vychádzal zo základnej intuície mládežníckeho poslania a z naliehavosti mať stálych spolupracovníkov. Až po viac ako tridsiatich rokoch rozlišovania, od roku 1841 do roku 1876, sa mu podarilo dať svojmu projektu definitívnu podobu a prejsť od diecéznej dimenzie k univerzálnemu povolaniu.

Don Pascual Chávez napokon v príspevku o *Spolupracovníkovi v mysli dona Bosca*[15] komentuje „Projekt apoštolského života: cesta vernosti charizme dona Bosca", pričom zdôrazňuje pôvodnú intuíciu dona Bosca a pripomína slávnu vetu: „Vždy som potreboval všetkých!" V tomto výroku nachádzame úplné zhrnutie jeho vízie, ktorá sa neobmedzuje na vnímanie spolupracovníkov ako na jednoduchých pomocníkov, ale ako na kľúčových protagonistov rozsiahlej siete spolupráce, ktorá v skutočnosti umožnila celosvetové rozšírenie saleziánskeho diela.

Don Chávez píše, že identita spolupracovníka sa podľa dona Bosca skladá z troch základných rozmerov: po prvé, je to kresťan katolík; po druhé, má svetské povolanie; po tretie, je salezián vo svete, čím odkazuje na prednášku dona Bosca z roku 1885. Don Bosco v nej povedal:

> „Čo znamená byť saleziánom spolupracovníkom? Byť saleziánom spolupracovníkom znamená spolupracovať s ostatnými na podpore diela založeného pod záštitou svätého Františka Saleského, ktorého cieľom je pomáhať svätej Cirkvi v jej najnaliehavejších potrebách; znamená spolupracovať na propagácii diela, ktoré tak odporúča Svätý Otec, pretože vychováva mládež k cnosti, k ceste za svätosťou, pretože jeho hlavným cieľom je

[15] https://www.donboscoland.it/it/page/il-cooperatore-nella-mente-di-don-bosco.

vzdelávať mládež, ktorá sa dnes stala terčom zlých ľudí, pretože propaguje vo svete, v kolégiách, v útulkoch, v nedeľných oratóriách, v rodinách, hovorím, propaguje lásku k náboženstvu, dobré mravy, modlitby, časté prijímanie sviatostí a tak ďalej."[16]

Vo svetle tejto vízie dona Bosca *Projekt apoštolského života* (PAŽ) načrtáva cestu, ako sa stať autentickým svedectvom Božieho plánu v prospech integrálneho rastu mládeže. Táto cesta sa stáva skutočnosťou, keď sa saleziáni spolupracovníci zaväzujú:

a. zabezpečiť identitu združenia prostredníctvom *dynamickej vernosti pôvodnej charizme*. Štúdium a reflexia charizmy sú zdrojom, ktorý neustále živí pochopenie a prežívanie povolania;

b. *posilňovať jednotu členov v ich rozmanitosti.* Bohatstvo pôvodu a rozmanitosť darov, ktoré má každý člen, a osobná situácia každého z nich sú príležitosťou na vytváranie príležitostí pre zbližovanie, vzájomné zdôverovanie sa a vytváranie nových priestorov pre činnosť;

c. nakoniec *podporovať misijnú vitalitu každého spolupracovníka*. Povolanie cítiť sa ako don Bosco znamená dať sa viesť srdcom pripraveným „vyjsť von", srdcom, ktoré cíti poslanie, misijným srdcom. Takéto presvedčenie prekonáva nebezpečenstvo uzavretosti, ktorá vedie k strate ohňa povolania.

Spolu s týmito ponukami dona Pascuala Cháveza stojí za to zopakovať jeho výzvu, aby sme neprišli o tú sviežosť, o ktorej

[16] *Bollettino Salesiano*, júl 1885, ročník IX., č. 7. Pozri: https://sdl.sdb.org:9343/greenstone3/library/collection/bolletin/document/HASHf4b23f9c8aeedeefebb44e;jsessionid=5747EC043839057DDD329A721E7B8FAA.

don Bosco hovoril a ktorú dnes nesmieme stratiť ani oslabiť. Jeho projekt dodnes ukazuje svoju hodnotu v tom, že každý salezián spolupracovník sa snaží byť predovšetkým človekom oddaným spoločnému dobru v politickej, sociálnej a humanitárnej oblasti. V tomto ohľade sa v druhom rade osobitná pozornosť venovaná chudobným a vylúčeným stáva hnacou silou pastoračnej činnosti. V treťom rade sa posilňuje angažovanosť v spoločenstve veriacich, čím sa udržiava vitalita Cirkvi prostredníctvom ducha autentickej, pravej a nezištnej služby. A nakoniec pozvanie neustále sa formovať, aby naše svedectvo ako celok a kdekoľvek bolo živené laickou spiritualitou, ktorá nás formuje pre život evanjelizácie, život, ktorý prináša dobrú zvesť, kvas v spoločnosti.

6. Niekoľko pastoračných ponúk

V tejto poslednej časti ponúkam niekoľko pastoračných návrhov, ktoré môžu byť predmetom štúdia a diskusie v rôznych skupinách saleziánskej rodiny. Tieto ponuky vyplývajú z rôznych úvah, ktoré som doteraz predložil. Sú úzko spojené s Božím slovom, ktoré nás sprevádzalo v tomto HESLE 2026. Moje želanie pre mňa a pre každého člena saleziánskej rodiny je, aby sme vždy kládli pred seba silu a svetlo Božieho slova. Z tejto energie prosíme Božieho Ducha, aby nám dal odvahu a odhodlanie prežívať s vierou Ježišovo posolstvo a tým prinášať mladým ľuďom „víno nádeje“.

A. „Urobte všetko, čo vám povie“: smerom k pedagogike osobného počúvania

Máriine slová sluhom v Káne sa ponúkajú ako skutočná výchovná metóda. Mária pozýva k osobnému počúvaniu, ktoré vedie od ľahostajného individualizmu k zodpovednej a solidárnej autonómii, od sterilného vonkajšieho konformizmu k obráteniu srdca.

- Vychovávajme mladých k osobnému počúvaniu Božieho slova smerom k dospelej a vedomej viere.
- Podporujme rozlišovanie na osobnej a komunitnej úrovni, v skupinách a zhromaždeniach.

B. Mária v Káne: vychovávateľka autentickej slobody

Mária nenúti sluhov, ale ich smeruje k tomu, kto môže zmeniť ich život. Je vzorom každého skutočného vychovávateľa vo viere: nenúti, ale ponúka; nesilí, ale sprevádza; nenahrádza, ale posilňuje.

- Dozrievajme ako vychovávatelia a vychovávateľky, ktorí pomáhajú mladým klásť si správne otázky, a vyvarujme sa nebezpečenstva dávať hotové odpovede.
- Uvedomme si, že autorita pramení z dôsledného a autentického svedectva, nie z dusivého autoritárstva.
- Prijmime, že vychovávať k slobode znamená počítať aj s rizikom „nie“ – negatívnej odpovede, odmietnutia a že v každom prípade je vždy potrebné rešpektovať rozhodnutia mladých ľudí v rámci postupného procesu rastu.

C. Umenie čítať znamenia čias s mladými

Pastoračná činnosť, ktorá je zakorenená v realite, vie čítať realitu mladých bez predsudkov a nostalgie za minulosťou. Mladí ľudia žijú v zložitom svete, ktorý čelí nevídaným výzvam: digitálnej revolúcii, neistote budúcnosti, kríze tradičných inštitúcií, novým formám existenciálnej chudoby.

- Počúvajme s empatiou: skôr ako budeme súdiť, snažme sa pochopiť svet mladých zvnútra.
- Interpretujme múdro: v kultúrnych zmenách viďme nielen hrozby, ale aj príležitosti na hlásanie.
- Podporujme rozhovor v Duchu: „synodalitu“ najlepšie prežívame vtedy, keď zapájame samotných mladých ľudí do vzá-

jomného počúvania, analýzy ich reality a formulovania nových ponúk.
- S pohľadom viery rozpoznávajme Božie pôsobenie aj v situáciách, ktoré sa zdajú veľmi vzdialené od evanjelia.

D. ROZHODNUTIE: KRESŤANSKÁ SLOBODA AKO ODPOVEĎ NA POVOLANIE

Jedným z najcitlivejších bodov dnešnej saleziánskej pastorácie mládeže je vzťah medzi vierou a slobodou. Iba „slobodné počúvanie" umožňuje zažiť oslobodzujúcu silu evanjelia.

- Ponúkajme mladým priestor a skúsenosti založené na odvážnom, nebojácnom kresťanstve, na jednoduchom a dôveryhodnom návrhu kresťanského života.
- Orientujme sa na konanie: každé konanie a konkrétny návrh musia byť prežívané a vedené Slovom, aby sa stali znakmi integrálnej spirituality. Služba sa tak stáva prirodzeným vyjadrením zrelej viery a autentickej slobody.

E. 150 ROKOV SALEZIÁNOV SPOLUPRACOVNÍKOV: VZOR PRE DNEŠOK

Oslava 150. výročia saleziánov spolupracovníkov ponúka saleziánskemu poslaniu jedinečnú príležitosť: sen dona Bosca o „veľkom hnutí ľudí" angažovaných pre dobro mládeže.

- *Mládežnícky protagonizmus*: mladí ľudia nie sú len adresátmi pastoračnej činnosti, ale aktívnymi subjektmi. Už od začiatku mladí ľudia, podobne ako prví spolupracovníci, realizovali sen dona Bosca. To isté platí aj pre dnešnú mládež:

sú povolaní byť protagonistami evanjelizácie, a to explicitnejšie ako ich rovesníci.

- *Výchovné spojenectvá*: saleziánske poslanie nemôže byť dielom jednotlivcov, ale vyžaduje si siete spolupráce medzi rodinami, kresťanskými komunitami, školami, združeniami, svetom práce. Saleziáni spolupracovníci včera i dnes reprezentujú ducha tohto pastoračného spojenectva.
- *Misionársky rozmer*: saleziánska charizma je vo svojej podstate misionárska. Nijaké pastoračné rozhodnutie sa nemôže obmedzovať na zachovanie existujúceho stavu, ale musí sa otvárať perifériám, novej chudobe, vzdialenejším mladým ľuďom.
- *Plodná laickosť*: Saleziáni spolupracovníci svedčia o kráse laického povolania v Cirkvi. To znamená oceniť a brať vážne špecifickú úlohu laikov vo výchove k viere, rešpektovať a podporovať ich kompetentnosť a autonómiu.

Záver

HESLO 2026 prináša saleziánskej rodine náročný, ale zároveň fascinujúci program. V čase, keď sa o mladých ľuďoch často hovorí len v súvislosti s problémami alebo krehkosťou, saleziánsky prístup znamená pozerať sa na nich očami viery: keď sa mladí ľudia stretnú s dôveryhodnými návrhmi a rešpektovanými svedkami, ukážu sa ako úprimní nositelia špecifických darov, skutočne schopní autentického počúvania, pripravení robiť veľkodušné rozhodnutia.

Ako Mária v Káne, aj my vychovávatelia a vychovávateľky vo viere sme povolaní svedčiť mladým o Kristovi, nie ako o „objekte", ale ako o oslobodzujúcom vzťahu. Ponúknuť im kresťanský život nie ako pravidlá, ktoré treba dodržiavať, ale ako plnosť života, ktorý sa nezištne dáva. „*Urobte všetko, čo vám povie*" nie je výzvou k slepej poslušnosti, ale k zodpovednej slobode, o ktorej hovorí ten, kto už stretol a zažil Lásku a chce sa o ňu podeliť, pretože v nej je skutočný život.

Na záver uvádzam úvahu Romana Guardiniho.[17] Tvrdí, že „naša viera je ‚sporná viera', ktorá musí neustále overovať svoje základy a prípadne sa zbaviť všetkého rôznorodého a krásneho, aby sa držala len toho podstatného". To znamená, že keď vznikne pochybnosť alebo sklamanie, ktoré často zažívame v našom poslaní, uvedomme si, že skutočná viera je tá, „ktorá sa vždy znovu stavia proti pochybnosti. […] Je to tá charakteristická forma viery, ktorú (svätý John Henry) Newman výstižne opísal, keď povedal, že ‚veriť' znamená ‚byť schopný uniesť pochybnosti'".

Nové víno zo svadby v Káne, ktoré symbolizuje novosť podporovanú tými, čo veria, nesieme s radosťou a nádejou aj a naj-

[17] GUARDINI, R.: *Sorge um den Menschen*, Bd. I, Werkbund: Würzburg 1962 (tr. it. di Albino Babolin: *Ansia per l'uomo*, vol. I, Morcelliana: Brescia 1970, s. 130).

mä uprostred výziev a ťažkostí, pochybností a neistôt. V Cirkvi aj v spoločnosti sú mladí ľudia, ktorých sprevádzame, nositeľmi túžby po autentickom živote. Hľadajú stretnutie s *veriacimi*, ktorí im odovzdávajú *vierohodnú* kresťanskú ponuku, a preto im *veria*. Túto výzvu HESLO 2026 zveruje nám všetkým v saleziánskej rodine, ktorým leží na srdci osud nových generácií.

Sen dona Bosca pokračuje zakaždým, keď mladý človek objaví vo svojich vychovávateľoch a pastieroch nie obmedzenie svojej slobody, ale cestu k tomu, aby sa stal plne sebou samým, veriacim, ktorý prežíva svoju vieru v službe svojim bratom. Saleziánskym poslaním je ohlasovať túto „dobrú zvesť“: odvahu viery a radosť z odovzdávania.

Toto HESLO vám ponúkam s radosťou a dojatím a ako prvý sa podľa neho zaväzujem žiť.

D. Fabio Attard SDB

hlavný predstavený